

Ara bé hi ha una arrel aràbiga *snj*, amb participi en *mo-* i un sentit i formes que s'hi prestarien: *musännā*, de la mateixa arrel que ha donat el cat. *sénia*, i el veí *riu* i poble de *La Sénia*. En efecte *musannā* està molt documentat des dels més clàssics lexicògrafs, Djauharí i Firuzabadí, en el sentit de 'mota' o 'dic per contenir les aigües d'un torrent' («wall to keep back the waters of a torrent»); el Mutarrizí i el Fayyumí expliquen «built in the face of water, so called because there are in it sluices, or openings for the water» (Lane, 1450*a*). Que no era mot estrany a Espanya o Occident, podem deduir-ho del fet que almenys està documentat en *RMa.* (186*b* i 789), si bé traduït «viriditas» o «viridis» (potser en el sentit de vegetació verdejant, ben regada).¹⁵

El plural d'aquest era *musānayāt* segons l'Azherí (Lane 1450.3f.), i també Dozy troba aquest plural en el Belađorí (*Suppl.* I, 695).

Ara bé si aquest era el plural, el dual —freqüent en massa, en la top. aràbiga valenciana— havia de ser *Musānnayāni*. I amb això ens acostem molt a les formes *Monsuyani* que hem observat en les 4 mencions més antigues del nostre NL. Es pot suposar, sense violentar poc ni gaire la fonètica, que es passà des de *Musānnayāni* a *Musānnayān*, i d'aquí, anticipant les *n*, a *Munseyān* > *Monsiā*. En part hi hauria hagut assimilació de les vocals en *Monsuyān* com en les dues mencions de 1071.

El nom hauria partit, doncs, del rodal de les sèquies del peu de la muntanya, cap a Camarles,² etc.; i de la regió regada hauria passat a designar la muntanya que forma el centre de la comarca. Notem que les mencions antigues parlen totes de corrents d'aigua, que reguen, i que per tant han de ser endegats o reclosos (com diuen el Mutarrizí etc.)³⁵

En conclusió, la pista (C) en els seus detalls fonètics i lexicals és bastant complicada, i ja veig que es trobarà discutible, però està més fundada en els fets i en les dades accessibles que les altres dues. Provisionalment almenys, se li pot donar la preferència.³

¹ Nic. Primitiu Gz. Serrano, en una carta suggeria identificar-lo amb un *Mons Sellus* que hom ha atribuït a Avienus; induït ridículament per la semblança amb *Montsianell*, insignificant «diminutiu toponímic» de *Monsiā*. A l'art. *Monsagre* ja hem vist que aquest *Sellus* incert és en una altra direcció.—² En el 2n. doc. de 1091, entre les *villae* que pertanyen a «Arabita» se'n cita una, escrita *Caumaru* (p. 284.2). Em pregunto si pot ser Camarles una mica deturpat? —³ Com que la muntanya és visible des de lluny, serveix de «senya» per als pescadors i mariners d'un vast sector de la costa. Recollides aquestes «senyes» per Casac. (1924-26) a cada lloc, anotà *munsiā* a L'Ametlla i sovint a Vinaròs etc. Però en una curiosa variant, *mursiā* a Vilanova i G., Tarragona, Cambrils, i de nou, ben al Sud, a

Torreblanca; també , per al Montsianell: *mursianā*, a Tarragona, a Cambrils i a Torreblanca. Semblaria una forma alterada, però ens impedeixen despatxar-la com una nova i capritxosa deturpació la reiteració en tants llocs, i el fet que les «senyes» de la gent de mar han conservat sovint noms o formes antigues. Tanmateix aquesta no ens pot apartar de l'etim. (C) que hem preferit, car l'ètimon aràbic amb les seves 2 o 3 -*n-n-* es presta a una dissimilació. Potser doncs, des de *musānniān*, metàtesi *munsenjān*, dissim. *murse(n)jān* > *mursiā(n)*.

Montsivalls, V. supra, junt amb *Montsacopa* *Montsolí*, *Montsoliu*, V. *Montsoriu* (n. 1 i 5)

MONTSONÍS

(1) poblet de la Noguera, a la vora esq. del Segre, 3 k. a l'O. d'Artesa.

Pron. mod. munsonís, oït a Artesa, a La Sentiu, i en el poblet mateix, Casac. 1920; igual en enqs. de 1957 a tots els pobles veïns i a la d'allí mateix (xv, 160-161). Cobles tòpiques: «Artesa és en un pla, / *Monsonís* a la muntanya, / Marcovau en un turó ---», que altres acaben amb la coneguda ironia despectiva: «--- Les Vilves i Foradada: / les quatre ciutats del rei ---» (recollides per J. Maluquer, *BCEC* XII, 315).

MENC. ANT. 1122: «meum dominicum de *Munt Cenis* --- meum domenge ---» en un llegat (en els docs. de Gualter lleg. a l'Arx. de Sols., V. cita més extensa, a l'art. *Clarauals*); 1155: «R. A. d'Anglesola deixa en testament els castells de --- Monteleni, Artesa, *Montcenis*, Corbins, Albesa ---» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 469); 1159: *Monte Cenis* cit. junt amb Alòs (*Cart. de Tavernoles*, 148.19); 1162: *Monicinis* (Kehr, *Papsturk*, p. 377); 1179: «*Montcenis* et Foradada et *Las Ventosas*» (MiretS. *Templ.* 25).

Molts des de c. 1200: 1194 (*BABL* II, 469); 1257: Arnaldus de *Montezenis* (MtzFdo. *Doc. Val. ACA* I, n. 26); 1261: «A. de *Montcenis* et ego Englesa de *Montcenis*» (MiretS, *Templ.* 211); 1280-I: «Berules --- *Montçenis* ---» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 40) 114, 120); 1295-9, comprovo en el ms. del procés de P. de Palau, que posa sempre *Monçenis* (P^o 56, 60, 61, 11v, no *Mont cenis* com imprimeix CCandi, ib. II, 168, 175); 1359: *Muntçonis* (*CoDoACA* XII, 22); 1379: *Monte Cenis* junt amb *Foradada* (Kehr, *Papsturk*, p. 461). Com es veu hi ha -*cenis* amb *ce* quasi constant en totes les mencions antigues. Amb *o* en la forma moderna, per la normal assimilació (*Lleures C.* 199-200).

HOMÒNIMS

2) *munsonís* pda. de l'Alt Pallars, te. Tírvia (XXI, 165).